

Viešosios konsultacijos rezultatai

2023 m. apklausa pirkimų vykdytojams apie žaliuosius viešuosius pirkimus

Summary in English

In 2023, a public consultation was organized with public sector procurement officers about Lithuania's green public procurement policy and legislation.

The survey was launched for open access online between 10 August and 10 September 2023 via the Lithuanian Public Consultation E. Citizen platform. It was attended by 221 respondents from ministries and their subordinate institutions, public bodies, municipal administrations, and scientific and educational institutions. Also, The Ministry of Environment spread the news about the public consultation by using different channels. For example, the established Network of Green Public Procurement Specialists was the primary channel to reach respondents. Now, this network unites more than 500 contacts of specialists who work with public procurement in Lithuania.

The most respondents came from institutions under the Ministries' authority (38%) and municipal administrations (21%).

The Ministry of Environment carried out a public consultation to determine the attitudes of procurers towards the changes in the legal framework for green procurement, to identify where the minimum environmental criteria for the procurement of goods, services and works need to be revised or newly prioritized, and to find out what additional measures would promote green procurement. The public consultation allowed procurers to respond to a survey on green public procurement.

Viešosios konsultacijos tikslas

Aplinkos ministerija, siekdama nustatyti pirkimų vykdytojų požiūrį į žaliųjų pirkimų teisinio reglamentavimo pokyčius, identifikuoti kokiose srityse minimalius prekių, paslaugų ir darbų pirkimams taikomus aplinkos apsaugos kriterijus reikia tikslinti, ar naujai nustatyti prioriteto tvarka, išsiaiškinti kokios papildomos priemonės skatintų žaliųjų pirkimų vykdymą, vykdė viešąją konsultaciją.

Konsultacija vykdyta interneto svetainėje E. pilietis naudojant elektroninės apklausos metodą.

Viešosios konsultacijos metu pirkimų vykdytojai turėjo galimybę atsakyti į apklausos klausimus, susijusius su žaliaisiais viešaisiais pirkimais.

Svarbiausios sąvokos

Aplinkos ministro įsakymas – aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymas Nr. D1-508 „Dėl Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo patvirtinimo“.

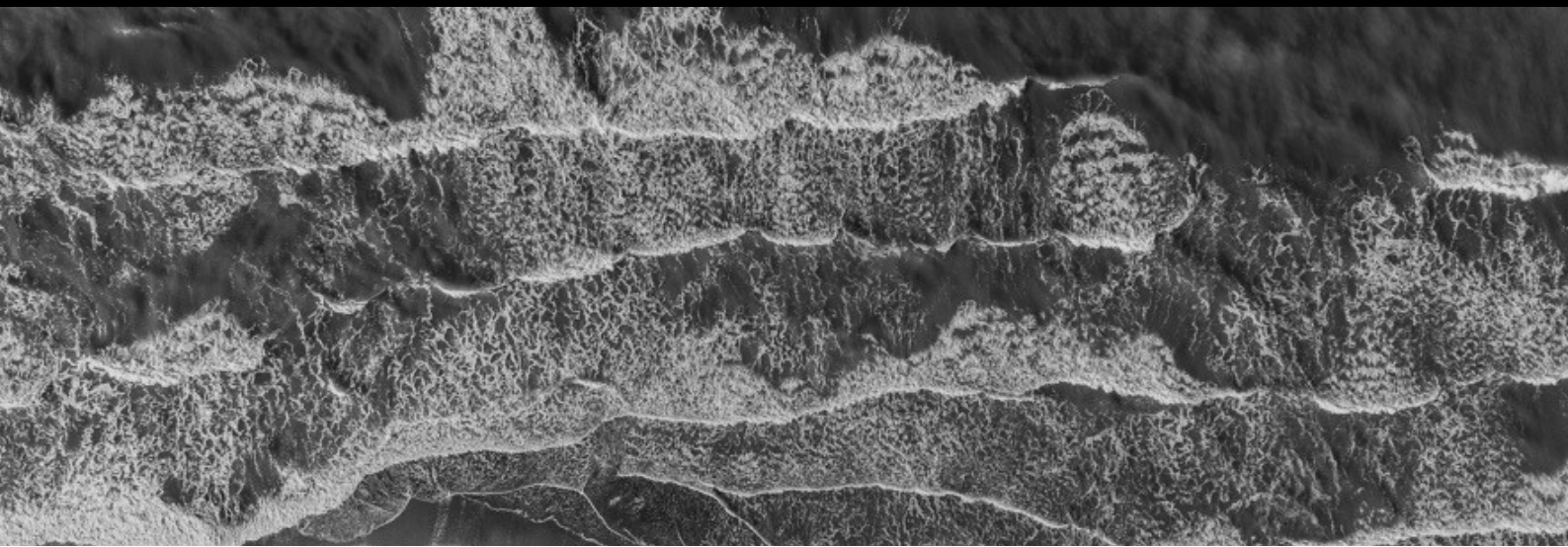
Aplinkos apsaugos kriterijai – aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-508 nustatyti minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai.

Produktai – prekės, paslaugos ar darbai.

Pirkimų vykdytojas – perkančioji organizacija ar perkantysis subjektas.

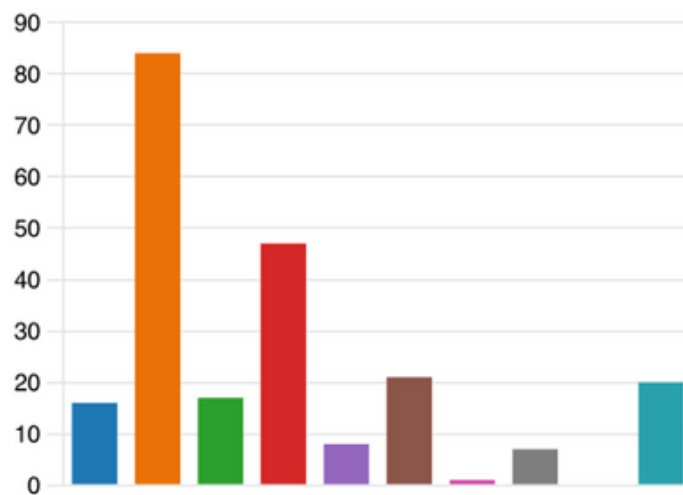
AVS – aplinkos apsaugos vadybos sistemos.

Rekomendacijos – rinkiniai, kuriuose yra pateikiami patarimai, parengti atsižvelgiant į Europos Komisijos rekomendacijas, Tvarkos apraše nustatytus minimalius kriterijus. Rinkinių tikslas yra ugdyti aplinkosauginį sąmoningumą ir palengvinti pirkimų vykdytojams nustatyti aplinkos apsaugos kriterijus pagal Tvarkos aprašo 4.4.4 papunktyje nustatytus aplinkosauginius principus. Rekomendacijas galima rasti [čia](#).

Apklausa vykdyta 2023 m. rugpjūčio 10 d. – rugsėjo 10 d. Apklausoje dalyvavo 221 respondentas. Daugiausiai apklausoje dalyvavo respondentų iš ministerijoms pavaldžių institucijų (38%) ir savivaldybės administracijų (21%) (Žr. Iliustracija Nr. 1).

● Ministerija	16
● Ministerijai pavaldi institucija	84
● Valstybei priklausanti įmonė	17
● Savivaldybės administracija	47
● Savivaldybei priklausanti įmonė	8
● Viešoji įstaiga	21
● Sveikatos priežiūros įstaiga	1
● Švietimo arba mokslo įstaiga	7
● Sporto įstaiga	0
● Kiti, aukščiau nepaminėti, pirkim...	20

Iliustracija Nr. 1

Uždavus respondentams klausimą ar jų organizacijos dokumentuose (planuose, tvarkose ir pan.) yra nustatyti tikslai, išsipareigojimai, susiję su žaliųjų pirkimų vykdymu, 61% arba 134 respondentai atsakė, jog tikslai yra nustatyti, 28 proc. arba 61 apklaustasis atsakė, kad tikslai nėra nustatyti, o 26 respondentai (12%) atsakė, jog nežino ar tikslai yra nustatyti (Žr. Iliustracija Nr. 2)

● Taip	134
● Ne	61
● Nežinau	26

Iliustracija Nr. 2

Respondentai atsakė, jog dažniausiai jų organizacijoje sprendimą vykdyti ar nevykdyti pirkimą kaip žaliają priima pirkimus vykdantys asmenys (42%), pirkimų iniciatoriai (36%). Tuo tarpu tik 10% pirkimų vykdytojų atsakė, kad jų įstaigoje tokius sprendimus priima žemesnio ir vidutinio lygio vadovai. Dar mažiau sprendimus priima aukščiausio lygio vadovas, tik 7%. (Žr. Iliustracija Nr. 3)

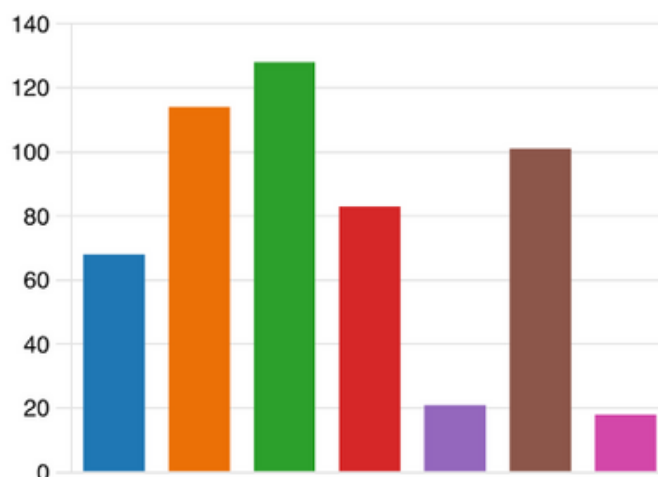
● Pirkimų iniciatoriai	129
● Pirkimus vykdantys asmenys	152
● Žemesnio ir vidutinio lygio vado...	36
● Aukščiausio lygio vadovas(-ai)	24
● Other	21

Iliustracija Nr. 3

Kaip pagrindinius iššūkius savo atstovaujamose organizacijose, siekiant Vyriausybės tikslo visus viešuosius pirkimus vykdyti žaliai, respondentai pažymi: tiekėjų ir prekių trūkumas (24%); metodikos, gairių, informacijos trūkumas (21%); gebėjimų trūkumas nustatant aplinkos apsaugos kriterijus savarankiškai (19%); aplinkosauginių žinių stoka (16%). (Žr. Iliustracija Nr. 4)

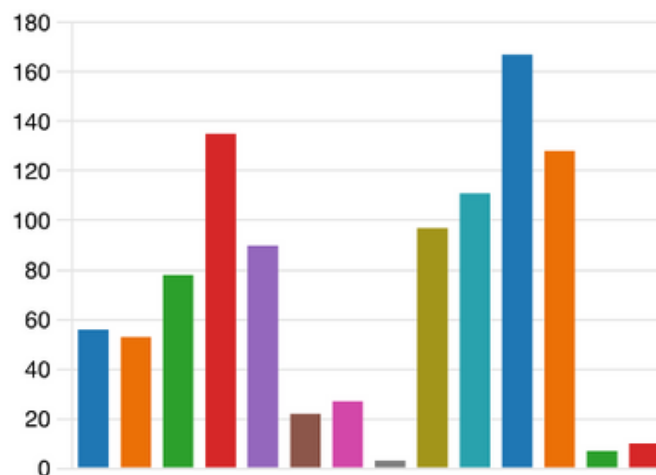
● Kompetencijų stoka	68
● Metodikos, gairių, informacijos t...	114
● Tiekėjų / prekių trūkumas	128
● Aplinkosauginių žinių stoka	83
● Organizacinės lyderystės stoka	21
● Gebėjimų trūkumas nustatant a...	101
● Other	18

Iliustracija Nr. 4

17% respondentų teigia, jog daugiau praktinių patarimų kaip pirkimuose taikyti aplinkos apsaugos kriterijus, ar kitus žaliųjų pirkimų reikalavimus paskatintų vykdyti daugiau žaliųjų pirkimų. Taip pat respondentų nuomonę juos paskatintų ir didesnė žaliųjų produktų pasiūla rinkoje (14%) bei mokymai (13%) ir galimybė gauti ekspertinę pagalbą (11%). (Žr. Iliustracija Nr. 5)

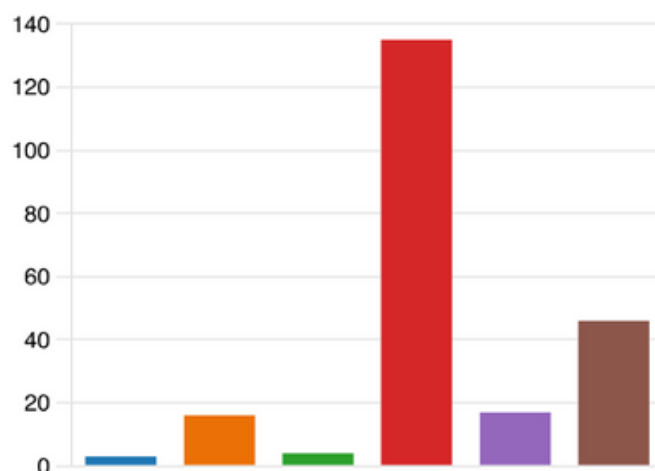
● Daugiau informacijos apie teisin...	56
● Galimybė savarankiškai nustatyty...	53
● Didesniam produktų skaičiui nu...	78
● Didesnė žalių produktų pasiūla r...	135
● Pigesni žali produktai	90
● Organizacijos vadovų palaikyma...	22
● Žaliųjų pirkimų vykdymo priorit...	27
● Sankcijos už žaliųjų pirkimų nev...	3
● Sėkmingi kitų pirkimų vykdytojų...	97
● Galimybė gauti ekspertinę paga...	111
● Daugiau praktinių patarimų kaip...	167
● Mokymai	128
● Asmeninis įsipareigojimas, žaliuj...	7
● Other	10

Iliustracija Nr. 5

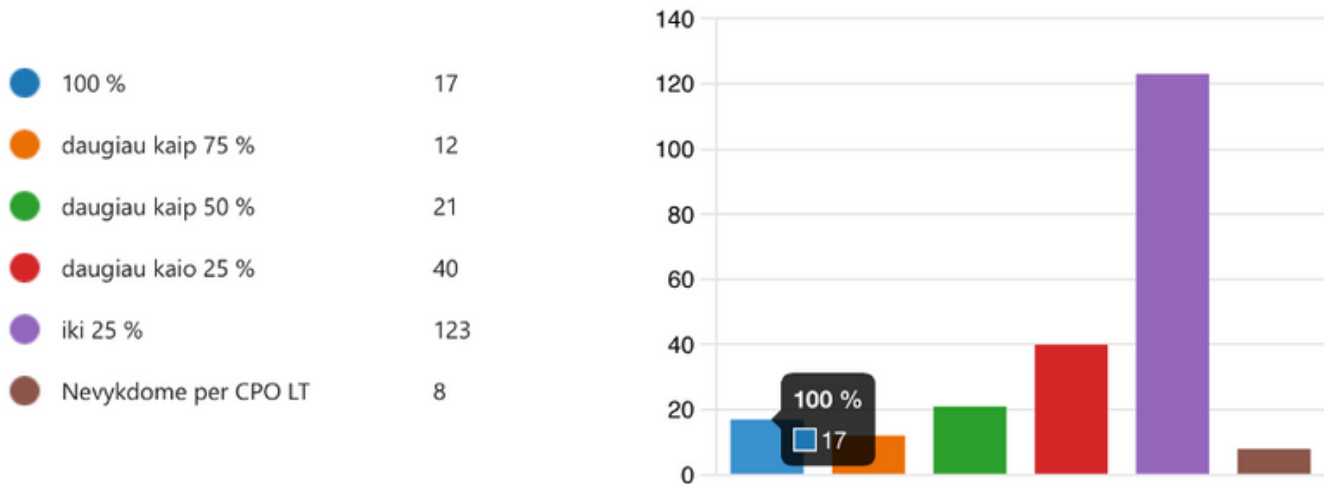
Daugiau nei pusė, t.y. 135 respondentai dažniausiai kreipiasi dėl žaliųjų pirkimų vykdymo į Viešųjų pirkimų tarnybos Darniųjų pirkimų skyriaus specialistus. 46 respondentai nurodė, kad kreipiasi į kitus šaltinius. 17 respondentų atsakymų ieško CPO LT, 16 – Aplinkos ministerijoje. (Žr. Iliustracija Nr. 6)

● Ekonomikos ir inovacijų minister...	3
● Aplinkos ministerija	16
● Aplinkos apsaugos agentūra	4
● Viešųjų pirkimų tarnybos Darniū...	135
● CPO LT	17
● Other	46

Iliustracija Nr. 6

Respondentai taip pat turėjo atsakyti į apklausoje pateiktą klausimą dėl viešųjų pirkimų vykdymo per CPO LT. 56% respondentų atsakė, jog jų įstaiga iki 25 proc. pirkimų vykdo per CPO LT, 18% respondentų atsakė, jog įstaiga vykdo nuo 25 iki 50 proc. (Žr. Iliustracija Nr. 7)

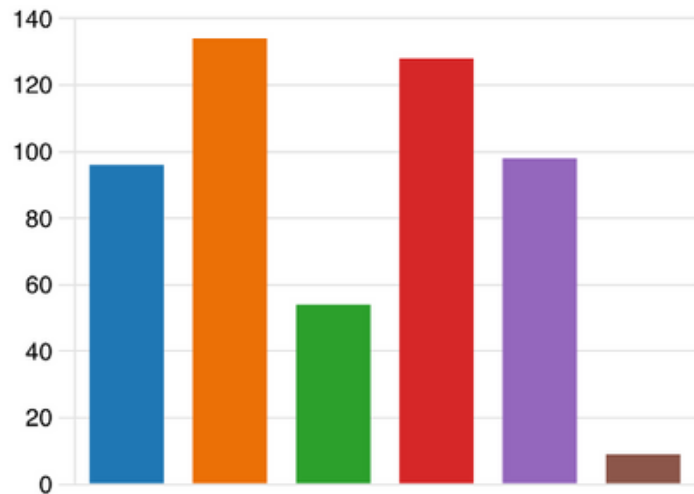

Iliustracija Nr. 7

Vykdamy pirkimus per CPO LT, pirkimų vykdytojai pažymi, jog jeigu ir susiduria su sunkumais jie dažniausiai būna: kainų skirtumas renkantis žalią ir ne žalią produktą, produkto kokybės bei ilgas pasiūlymų pateikimo terminas, neinformatyviai pateikiama informacija dėl neįvykusio pirkimo (pvz. ar dėl per mažos nurodytos pirkimo vertės, ar perkamas per mažas kiekis ir pan.) Taip pat respondentai įvardijo ir tai, jog CPO LT ne visi moduliai yra žali, nėra reikiamų prekių arba jos nėra žalios bei nėra galimybės pirkti pagal poreikį, nusimatant, kad prekių minimaliai bus perkama tam tikrą kiekį, bet esant poreikiui numatoma galimybė įsigyti daugiau.

Respondentai mano, jog tiekėjai taip pat galėtų prisidėti, kad pirkimų vykdytojams būtų galima efektyviau vykdyti žaliuosius pirkimus. Pavyzdžiui, 134 respondentai teigia, jog tiekėjai galėtų pateikti tinkamus atitikties žaliųjų pirkimų reikalavimams dokumentus, o 128 respondentai teigia, jog tiekėjai turėtų pasiūlyti platesnį tvarių produktų asortimentą bei plačiau dalyvauti viešuosiuose pirkimuose (98 respondentai). 96 respondentai taip pat balsavo ir už aktyvesnį tiekėjų dalyvavimą rinkos konsultacijose. (Žr. Iliustracija Nr. 8)

● Aktyvesnis dalyvavimas rinkos k...	96
● Pateikti tinkamus atitiktis žaliuj...	134
● Proaktyvus įsitraukimas konsult...	54
● Platesnis siūlomų tvarių produkt...	128
● Platesnis tiekėjų dalyvavimas vie...	98
● Other	9

Iliustracija Nr. 8

Pusė (50%) pirkimų vykdytojų, dalyvavusių apklausoje teigia, jog per pastaruosius 2 metus padaugėjo tiekėjų, tiekiančių aplinkos apsaugos kriterijus atitinkančius produktus. 34% respondentų teigia, jog nežino ar tokių tiekėjų padaugėjo, o 16% teigia, jog tokių tiekėjų nepadaugėjo. (Žr. Iliustraciją Nr. 9)

● Taip	110
● Ne	36
● Nežinau	75

Iliustracija Nr. 9

2022 m. pabaigoje aplinkos ministro įsakymu buvo atnaujintas žaliųjų pirkimų reikalavimų taikymo tvarkos aprašas ir produktų grupių, kurioms yra taikomi minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašas. Respondentų apklausoje buvo prašoma įvertinti reglamentavimo pokyčius. Pavyzdžiui, daugiau nei pusė respondentų reglamentavimo pokyčius vertina teigiamai (51,6%) arba labai teigiamai (4,5%). 25,3% respondentams tokie reglamentavimo pokyčiai įtakos neturi, o šiek tiek mažiau nei penktadalis respondentų pastaruosius pokyčius vertina neigiamai (15,8%) arba labai neigiamai (2,7%). (Žr. Iliustracija Nr. 10)

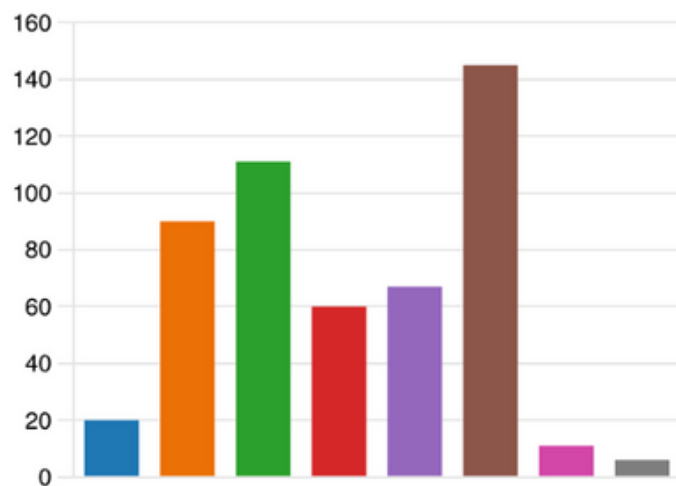
■ labai neigiamai	■ neigiamai	■ neturi įtakos	■ teigiamai	■ labai teigiamai
--	---	---	---	---

Iliustracija Nr. 10

Respondentų paprašius pakomentuoti savo atsakymą buvo sulaukta įvairių nuomonių. Didžioji dauguma respondentų išskyrė tai, jog reglamentavimo pokyčiai žaliųjų pirkimų procesą padarė paprastesniu, lengviau suprantamu, tačiau pažymėjo, jog vis dar yra iššūkių šioje srityje. Pavyzdžiui, respondentai teigė, jog norėtusi reglamentavimo tvarką numatančius ir įvairius lydinčius dokumentus (gairės, rekomendacijos, pranešimai ir kt.) turėti vienoje vietoje, kad būtų lengviau orientuotis. Respondentai taip pat išskyrė, jog tiekėjai nėra įsigilinę į ES reglamentus, o pateikiamos nuorodos yra perteklinės ir nesukuria aiškumo pirkimų vykdytojams. Nors buvo respondentų, kurie teigė, jog žaliųjų pirkimų reikalavimai neatitinka perkančiųjų organizacijų poreikių ir nėra sukuriama proporcinga nauda aplinkai, o dažnai keliami reikalavimai yra formalumas, tačiau reglamentavimo pokyčiai yra tinkamas kelias žalumo link. Respondentai taip pat išskyrė, jog yra nesuprantami Tvarkos aprašo 2 priedo 26.2.2-26.2.3 papunkčiai, o juose nustatyti reikalavimai nėra pritaikomi, nes trūksta produktų grupių, turinčių aplinkos apsaugos deklaracijas kelių statybos sektoriuje. Buvo ir tokių pirkimų vykdytojų komentarų, kuriuose teigiama, jog kriterijų sąrašas nėra baigtinis ir rinka dar nėra pasiruošusi žaliesiems pirkimams. Didžiausią nerimą respondentams taip pat kelia ir nuostata, jog nuo 2023 m. visi pirkimai turi būti žali.

Respondentų apklausoje taip pat buvo prašoma pažymėti iššūkius, su kuriais susiduria taikydami aplinkos apsaugos kriterijus. Didžioji dauguma respondentų išskyrė tris pagrindinius iššūkius: „Trūksta informacijos kaip patikrinti atitiktį nustatytiems aplinkos apsaugos kriterijams“ (145 respondentai); „Aplinkos apsaugos kriterijai neatitinka rinkos galimybių“ (111 respondentų); „Aplinkos apsaugos kriterijus sunku suprasti“ (90 respondentų). (Žr. Iliustracija Nr. 11)

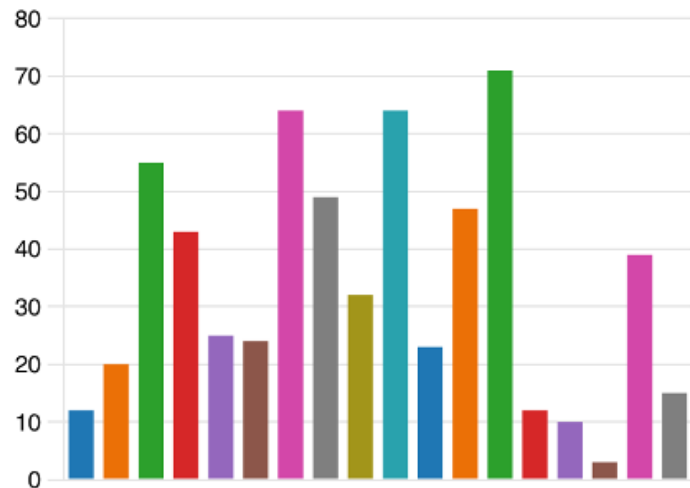

Iliustracija Nr. 11

Respondentų apklausoje taip pat buvo teirujamasi kokiems produktams papildomai būtų naudinga nustatyti minimalius aplinkos apsaugos kriterijus ar parengti rekomendacijas. Pirkimų vykdytojai, dalyvavę apklausoje pažymėjo, jog kriterijų ir rekomendacijų labiausiai reikėtų automobilių remonto paslaugoms, atsarginėms detalėms, medicininės paskirties prekėms ir paslaugoms, programinei ir techninei įrangai, visiems elektroniniams prietaisams, nepriklausomai nuo jų paskirties. Taip pat, išsakytas lūkestis dėl rekomendacijų ir (arba) aplinkos apsaugos kriterijų atliekų surinkimo ir vežimo paslaugų, medienos ruošos paslaugoms, NT paslaugoms, audito paslaugoms, stiklo paketams, metalo konstrukcijoms, vamzdžiams bei jungiamosioms vamzdžių dalims, sporto prekėms, žaislams ir žaidimams, biotualetams, geodezinėms ir žemėtvarkos paslaugoms, naftos gaminiais, gėlėms, renginių organizavimo paslaugoms. Buvo ir tokių respondentų, kurie siūlė aplinkos apsaugos kriterijus parengti visoms prekių, paslaugų ir darbų grupėms pagal egzistuojančius BVŽP kodus.

Respondentų taip pat buvo klausiama, kurių produktų, kuriems aplinkos ministro įsakymu nustatyti aplinkos apsaugos kriterijai, pirkimai sukelia daugiausiai iššūkių. Analizuojant duomenis, galima matyti, jog daugiausiai iššūkių sukelia tokios produktų grupės: „Statybinės medžiagos“ (71 respondentas); „M ir N kategorijų kelių transporto priemonės“ (64 respondentai); „Baldai“ (64 respondentai); „Biuro įranga ir buitinė technika“ (55 respondentai); „Maisto produktai“ (49 respondentai). Mažiausiai iššūkių sukelia šios produktų grupės: „Vandens šildytuvai“ (3 respondentai); „Vandens čiaupai ir dušai“ (10 respondentų); „Patalpų apšvietimas“ (12 respondentų) ir „Popierius ir jo gaminiai“ (12 respondentų). (Žr. Iliustracija Nr. 12)

● Popierius ir jo gaminiai	12
● Pakuotės	20
● Biuro įranga ir buitinė technika	55
● Kompiuteriai ir planšetės	43
● Mobilieji telefonai	25
● Televizoriai ir monitoriai	24
● Baldai	64
● Maisto produktai	49
● Tekstilės gaminiai	32
● M ir N kategorijų kelių transport...	64
● Viešųjų erdvių, želdynų ir želdini...	23
● Pastatų projektavimo paslaugos ...	47
● Statybinės medžiagos	71
● Patalpų apšvietimas	12
● Vandens čiaupai ir dušai	10
● Vandens šildytuvai	3
● Kelių projektavimo paslaugos ir ...	39
● Elektra	15

Ilustracija Nr. 12

Paprašius trumpai pakomentuoti respondentų savo atsakymą dėl produktų grupių, kurios sukelia daugiausiai iššūkių vykdant žaliuosius pirkimus buvo galima atrasti tokių atsakymų. Pavyzdžiui: „Pasirinkimas labai sumažėja ir pirkimas padažnėja.“; „Pvz, maistui nepriimami sertifikatai ar ženklai galiojantys pasauliniu lygiu, tvarkoje įtvirtinti tik ES ir LT išduodami, nors EK komunikate rekomenduoja juos pripažinti pvz. Rainforest Pvz bananams ir kakavai)“; „Dažnai keliami reikalavimai turi būti siekiami sutarties įgyvendinimo metu (pakuotė, dokumentai, tarša aplinkai), o tam perkančiosios organizacijos dažnai neturi resursų ir nemato naudos. Apskritai, žaliųjų pirkimų sistema nėra veiksminga, ir neleidžia pasiekti bendro tikslo dėl jos prasto reguliavimo. Tai yra ydinga praktika ant perkančiųjų organizacijų pečių permesti žaliųjų pirkimų kriterijų nustatymą. Jeigu tikslas yra 100 procentų, daug logiškiau būtų tiekėjams tiesiog uždrausti siūlyti ne žalius produktus viešuosiuose pirkimuose ir permesti jiems atsakomybę įrodyti, kad produktas atitinka nustatytus kriterijus. Taip būtų sutaupyta milžiniškas administracinis resursas, korupcija ir sukčiavimas.

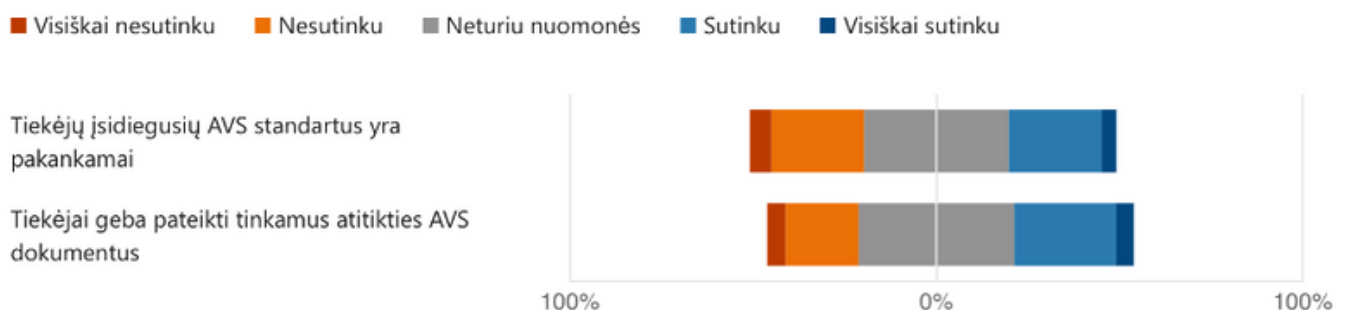
Be to, reikalavimus galima būtų susisteminti. Jei viena perkančioji organizacija perka darbo drabužius ir taiko tam tikrus žaliuosius kriterijus, kita perkančioji organizacija, perkant tą patį produktą, turėtų taikyti tuos pačius reikalavimus, bet taip nėra, ypač dėl „savarankiškai“ nustatomų reikalavimų. „Savarankiškai“ nustatyti reikalavimus mažų mažiausiai turi būti išimčių išimtis, o ne taisyklė.“; „Arba brangu, arba turime aukoti kokybę.“; „Sunku rinkos sąlygomis pritaikyti kelių, pastatų statybos darbų minimalius aplinkosauginius reikalavimus. Rinka dar nesiūlo to, kas numatyta kaip minimalūs kriterijai.“; „Kelių pirkimuose tiekėjai dažniausiai neturi produktų EPD deklaracijų, traktuoja tai kaip ribojantį reikalavimą. Nėra aišku kaip apskaičiuoti anglies dioksido pėdsaką. Kiek žinome, dar tik vykdomi tyrimai dėl perdirbtų medžiagų panaudojimo keliuose“; „Dažnai nurodyti žaliųjų pirkimų reikalavimai neatitinka PO poreikių, PO kainuoja per daug lėšų, nėra sukuriama proporcinga nauda aplinkai; dažnai keliami reikalavimai labiau yra formalumas, nei nauda aplinkosaugai. Nenormalu suabsoliutinti visų pirkimų ir 100 proc. reikalauti pirkimus atlikti "žaliai". Tai atima daug papildomo laiko ir finansų, bet nesukuria reikalingos naudos.“ ir pan.

Respondentų taip pat buvo prašoma įvertinti aplinkos ministro įsakymo 4.2 papunkčio nuostatą dėl I tipo ekologinio ženkle reikalavimų taikymo vykdant produktų pirkimus. Dėl teiginio „Produktų, kurie atitinka I tipo ekologinio ženkle reikalavimus yra pakankamai“ daugiau nei pusė respondentų nuomonės neturėjo (51,6%), 20,8% respondentų su šiuo teiginiu sutinka, arba visiškai sutinka (2,7%), o 19,5% respondentai su pateiktu teiginiu nesutinka, arba visiškai nesutinka (5,4%). Taigi, galima daryti išvadą, jo didžioji dalis pirkimų vykdytojų, dalyvavusių apklausoje neturi nuomonės dėl to ar pakanka I tipo ekologinio ženkle reikalavimus atitinkančių produktų arba teigia, jog tokių produktų yra nepakankamai. Taip pat, respondentai vertino ir teiginį „Tiekėjai geba pateikti tinkamus atitikties I tipo ekologinio ženkle dokumentus“. Didžioji dauguma apklaustųjų teigia neturintys nuomonės (49,3%) arba nesutinkantys (24%) ir visiškai nesutinkantys su teiginiu (8,6%). Taigi, palaikančių tokį teiginį ir sutinkančių buvo tik 16,3%, o visiškai sutinkančių – 1,8%. (Žr. Iliustracija Nr. 13)

Iliustracija Nr. 13

Atitinkamai respondentai buvo kviečiami apklausoje atsakyti ir į klausimą kaip vertina aplinkos ministro įsakymo 4.3 papunkčio nuostatą dėl AVS reikalavimų taikymo vykdant paslaugų ir darbų pirkimus. Su teiginiu „Tiekėjų įsidiegusių AVS standartus yra pakankamai“ tiek sutinkančių (25,3%), tiek nesutinkančių (25,3%) buvo po lygiai. Nors didesnė dalis apklaustųjų nurodė visiškai nesutinkantys su šiuo teiginiu – 5,9%. Dėl šio teiginio nuomonės neturi didžioji dauguma apklaustųjų, net 39,4%. Teiginio „Tiekėjai geba pateikti tinkamus atitikties AVS dokumentus“ atsakymų dinamika yra panaši į anksčiau pristatyto teiginio atsakymus. Pavyzdžiui, 42,5% apklaustųjų teigė neturintys nuomonės, o 27,6% – sutinkantys, 5% - visiškai sutinkantys. Su šiuo teiginiu nesutinkančių buvo mažiau – 19,9%, o visiškai nesutinkančių – 5%. (Žr. Iliustracija Nr. 14)

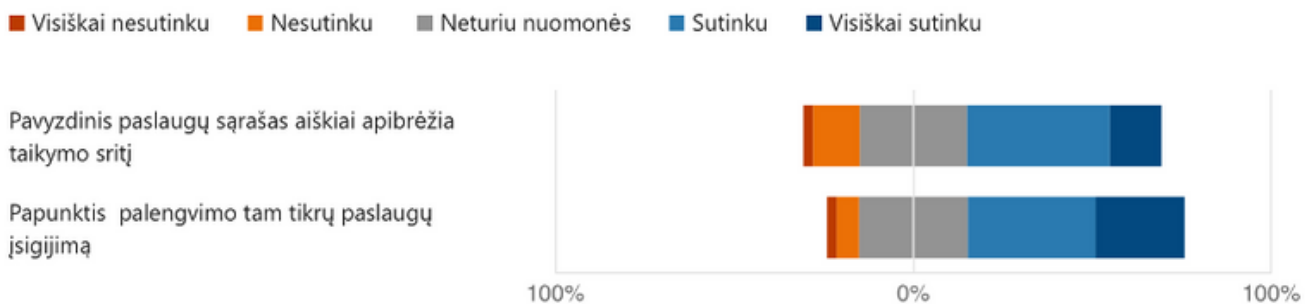
Iliustracija Nr. 14

Net 185 respondentai arba 84% teigė, jog yra tekę pasinaudoti aplinkos ministro įsakymo 4.4.2 papunčio nuostata perkant inovaciją ar aplinkai palankų produktą, kuris patenka į orientacinį aplinkosauginių ir aplinkai palankių prekių bei paslaugų sąrašą pagal 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2015/2174. 16% respondentų (arba 36 apklaustieji) teigė, jog tokia nuostata nepasinaudojo. (Žr. Iliustracija Nr. 15).

Iliustracija Nr. 15

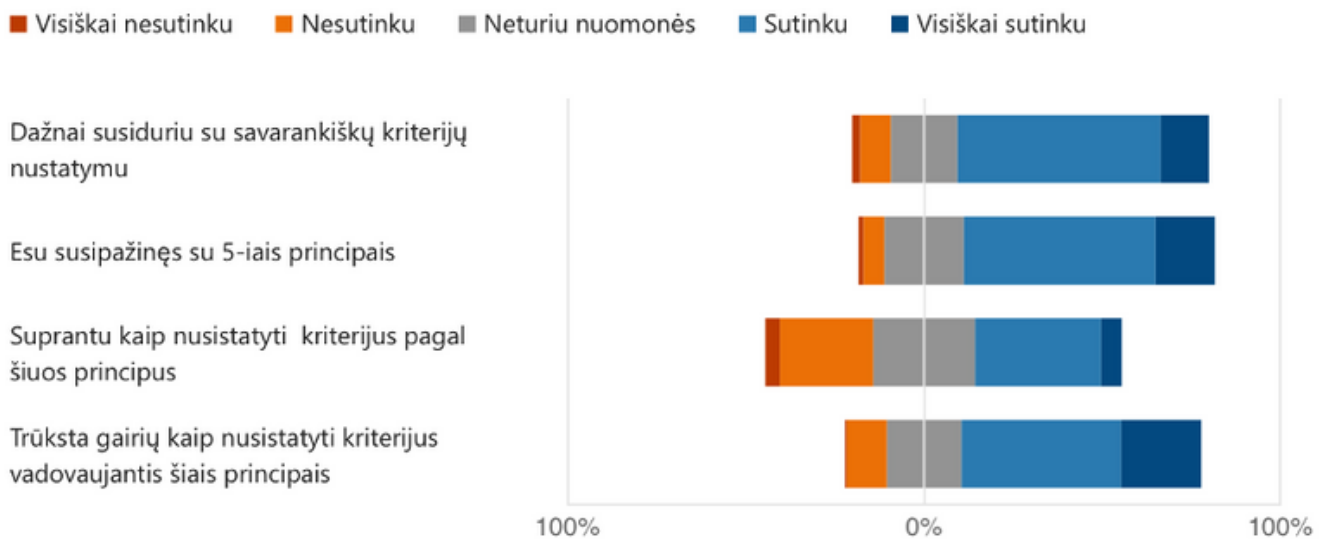
Respondentų apklausoje taip pat buvo prašoma įvertinti aplinkos ministro įsakymo 4.4.3 papunktyje įvardintą nuostatą dėl nematerialaus pobūdžio (intelektinių) ar kitokių paslaugų pirkimo. Su pateiktu teiginiu „Pavyzdinis paslaugų sąrašas aiškiai apibrėžia taikymo sritį“ yra daugiau sutinkančių (39,8%) arba visiškai sutinkančių (14,5%), negu nesutinkančių (13,1%) arba visiškai nesutinkančių (2,7%). Dėl šio teiginio nuomonės neturi maždaug trečdalis apklaustųjų – 29,9%. Taip pat didžioji dalis respondentų mano, jog „Papunktis palengvimo tam tikrų paslaugų įsigijimą“. Su šiuo teiginiu sutinka (35,7%) arba visiškai sutinka (24,9%) respondentų, o nesutinka (6,3%) arba visiškai nesutinka (2,7%) respondentų. Daugiau kaip trečdalis apklaustųjų (arba 30,3%) nuomonės neturi. (Žr. Iliustracija Nr. 16)

Iliustracija Nr. 16

Apklausoje taip pat buvo prašoma įvertinti teiginius, susijusius su aplinkos ministro įsakymo 4.4.4 papunktyje nustatyto aplinkos apsaugos principų taikymu, kriterijus nustatant savarankiškai. Pastebima, jog pirkimų vykdytojai, dalyvavę apklausoje dažniau susiduria su savarankiškų kriterijų nustatymu. Su tokiu teiginiu sutinka 57%, visiškai sutinka 13,6% apklaustųjų. Tiesa, dėl šio teiginio neturi nuomonės beveik penktadalis apklaustųjų (18,6%), o nesutinkančiųjų yra 8,6%, visiškai nesutinkančių tik 2,3%. Pastebima ir tai, jog didžioji dalis apklaustųjų yra susipažinę su 5-iais aplinkosauginiais principais, kurie yra įvardinti Įsakymo 4.4.4 papunktyje. Su šiuo teiginiu didžioji dalis arba sutinka (53,8%) arba visiškai sutinka (16,7%). Neturinčių nuomonės yra kiek daugiau nei panktadalis – 22,2%. Nesutinkančių su šiuo teiginiu taip pat yra – 5,9%, o visiškai nesutinkančių tik 1,4%. Apklaustųjų nuomonė dėl teiginio „Suprantu kaip nusistatyti kriterijus pagal šiuos principus“ išsiskiria. Neturinčių nuomonės yra beveik trečdalis – 28%, sutinkančių – 35,3%, visiškai sutinkančių – 5,9%. Tuo tarpu nesutinkančių su teiginiu yra 26,2%, o visiškai nesutinkančių – 4,1%.

Apklausoje taip pat buvo prašoma įvertinti respondentų teiginį „Trūksta gairių kaip nusistatyti kriterijus vadovaujantis šiais principais“. Galima matyti, jog daugiau nei pusę respondentų palaiko šį teiginį. Sutinkančių yra 44,8%, visiškai sutinkančių – 22,6%. Tuo tarpu nesutinkančių yra vos 11,5%, o visiškai nesutinkančių tik 0,5%. Neturinčių nuomonės – 20,8% (Žr. Iliustracija Nr. 17)

Iliustracija Nr. 17

Aplinkos ministeriją šią vasarą taip pat pradėjo leisti rekomendacijas žaliųjų pirkimų vykdymui. Šiuose dokumentuose pateikiamos rekomendacijos ir aplinkos apsaugos kriterijai bei praktiniai patarimai yra parengti atsižvelgiant į Europos Komisijos rekomendacijas, Tvarkos apraše nustatytus minimalius kriterijus bei Lietuvos ir užsienio šalių gerąją praktiką. Šio rekomendacijų rinkinių tikslas yra ugdyti aplinkosauginį sąmoningumą ir palengvinti pirkimų vykdytojams savarankiškai nustatyti aplinkos apsaugos kriterijus pagal Tvarkos aprašo 4.4.4 papunktyje nustatytus aplinkosauginius principus. Šios rekomendacijos nėra privalomos, tačiau pasiūlo išigyjamų paslaugų aplinkosaugines savybes gerinančius kriterijus. Respondentų taip pat buvo prašoma įvertinti šias rekomendacijas pagal teiginius „Rekomendacijos yra naudingos“ ir „Rekomendacijų sąrašą reikėtų plėsti“. Su pirmuoju teiginiu sutinka beveik pusę respondentų – 48%, visiškai sutinka – 8,6%. Tuo tarpu nesutinkančių yra itin mažai – 4,5%, visiškai nesutinkančiųjų tik 1,8%. Nuomonės dėl šio teiginio neturi 37,1% respondentų. Antrąjį teiginį teigiamai vertino daugiau nei 60% apklaustųjų, t.y. sutinkančių buvo 43,9%, o visiškai sutinkančių 20,4%. Nesutinkančių ir visiškai nesutinkančių buvo po lygiai – 1,4%, o neturinčių nuomonės dėl rekomendacijų sąrašo plėtimo buvo 33% respondentų. (Žr. Iliustracija Nr. 18)

■ Visiškai nesutinku ■ Nesutinku ■ Neturiu nuomonės ■ Sutinku ■ Visiškai sutinku

Iliustracija Nr. 18

Apklausoje pabaigoje respondentai buvo kviečiami užsiregistruoti į Aplinkos ministerijos plėtojama žaliųjų pirkimų specialistų tinklą, kuriame prieš apklausos paskelbimą buvo 450 specialistų, kas mėnesį gaunančių naujienas apie žaliuosius pirkimus. Iš viso 89 respondentai išreiškė norą tapti šio tinklo nariais.

2023 m. spalio mėn.

Viešosios konsultacijos rezultatai

2023 m. apklausa pirkimų vykdytojams apie žaliuosius viešuosius pirkimus

Parengė:

Aplinkos ministerijos Darnaus vystymosi ir strateginių pokyčių grupės

Vyr. specialistas Paulius Serapinas, paulius.serapinas@am.lt

Vyresn. patarėjas Karolis Kinčius, karolis.kincius@am.lt

Lietuvos
Respublikos
aplinkos
ministerija

Projektas „Energijos efektyvumo didinimas Lietuvoje“ (Nr. LIFE20 IPC/LT/000002) yra finansuojamas Europos Sąjungos LIFE programos ir Lietuvos Respublikos lėšomis. Šiame leidinyje pateikiamas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos požiūris, ir Europos Komisija nėra atsakinga už bet kokį šios informacijos panaudojimą.